Hazánk kincsei

Teljes időkeret: 45 perc

Hazánk kincsei

Ráhangolódás **5 perc**

Az óra célja, hogy a tanulók felismerjék: Magyarország természeti értékei nemcsak szép tájak vagy kirándulóhelyek, hanem sérülékeny élő rendszerek, amelyek megőrzése közös felelősségünk. A foglalkozás során kutatócsoportokban dolgoznak, és több szempontból vizsgálják a nemzeti parkokat, védett élőhelyeket és természeti kincseket.

Ráhangoló kérdés: Mi a legszebb természeti hely, ahol jártatok?

1 Kutatói szerepek bemutatása

A szerepkártyák segítenek abban, hogy a tanulók ne csak adatokat gyűjtsenek, hanem különböző nézőpontokból gondolkodjanak: természetvédelmi, biológiai, földrajzi és társadalmi szempontból is.

Természetvédelmi őr

Figyeli, milyen szabályok segítik a védett területek megóvását. Arra keresi a választ, hogyan lehet úgy kirándulni, hogy közben ne károsítsuk az élővilágot.

Ökológus

Az élőlények közötti kapcsolatokat vizsgálja. Megfigyeli, hogyan függ össze egy élőhely növény- és állatvilága, és mi történik, ha az egyensúly sérül.

Geográfus

A tájak kialakulását, földrajzi jellemzőit és elhelyezkedését vizsgálja: felszínformák, vizek, erdők, pusztai területek és emberi tájhasználat.

Jegyzetek

Hazánk kincsei

Szerepek kiosztása

5 perc

Kutatói szerepek

Vízvédelmi szakértő

A tavak, folyók, mocsarak
és árterek állapotával foglalkozik.
Azt vizsgálja, miért fontos
a tiszta víz, és hogyan hat
a szennyezés a vízi élővilágra.

Kommunikációs felelős

A csoport munkáját foglalja össze.
Segít abban, hogy
az eredményeket érthetően, röviden
és meggyőzően mutassák be
az osztálynak.

2 Szerepkártyák kiosztása

A szerepkártyákat csoportonként vagy egyénileg is ki lehet osztani.
Minden tanuló a kapott szerepének megfelelő szempontból vesz részt a feladatokban.
Minden csoport választ egy tájat: Hortobágy, Bükk, Aggteleki-karszt, Balaton, Duna-ártér.

A csoportok feladata, hogy az óra végére röviden be tudják mutatni:

- melyik természeti értéket vizsgálták,
- miért fontos annak védelme,
- milyen veszélyek fenyegetik,
- mit tehet egy diák vagy kiránduló a megóvásáért.

Jegyzetek

Hazánk kincsei

Ismeretfeldolgozás

15 perc

3 Feladat az ismeretfeldolgozás közben

Ez a rész az aktív figyelemre és a szempontkeresésre épül. A tanulók nem passzív hallgatóként vesznek részt az órán, hanem a saját szerepüknek megfelelő információkat gyűjtik ki a tanári magyarázatból, a szövegből vagy a képi anyagokból.

Utasítás

A következő részben Magyarország különböző természeti területeivel foglalkozunk. Figyeljetek arra, hogy a saját szerepetek szempontjából mi lehet fontos információ. Jegyezzétek fel a kulcsszavakat, problémákat és lehetséges megoldásokat.

- **Természetvédelmi őrök**: figyeljétek meg, milyen szabályok szükségesek egy védett terület megóvásához. Keressetek példát arra, mit szabad és mit nem szabad tenni.
- **Ökológusok**: keressetek kapcsolatokat az élőlények és élőhelyek között. Gondoljátok végig, mi történhet, ha egy faj eltűnik vagy egy élőhely károsodik.
- **Geográfusok**: figyeljétek meg, milyen tájtípusokról van szó: puszta, erdő, hegység, folyópart, tóvidék vagy mocsár.
- **Vízvédelmi szakértők**: keressetek példákat arra, hogyan kapcsolódik a víz a természetvédelemhez, és miért sérülékenyek a vizes élőhelyek.
- **Kommunikációs felelősök**: gyűjtsétek ki a legfontosabb gondolatokat, és készüljetek a csoport álláspontjának rövid bemutatására.

Jegyzetek

Hazánk kincsei

A tanulók Magyarország természeti értékeit nemzeti parkokon és jellegzetes élőhelyeken keresztül ismerik meg. A cél, hogy megértsék: a természetvédelem nemcsak ritka fajok megóvását jelenti, hanem teljes élőhelyek, tájak és ökológiai kapcsolatok védelmét is.

4 A témakörök rövid összefoglalója

1. témakör: Mit nevezünk természeti kincsnek?

- Természeti kincs lehet táj, élőhely, állat- vagy növényfaj, barlang, vízfolyás vagy különleges felszínforma.
- Értékük abban is rejlik, hogy részei egy nagyobb ökológiai rendszernek.

2. témakör: A nemzeti parkok szerepe

- A nemzeti parkok feladata a kiemelkedő természeti értékek védelme.
- Nem elég egy-egy fajt védeni, ha közben az élőhelye károsodik.

3. témakör: Példák hazai értékekre

- Hortobágy: pusztai élővilág és hagyományos tájhasználat.
- Balaton, Bükk, Aggteleki-karszt és Duna-ártér: vizek, erdők, barlangok és sokféle élőhely.

4. témakör: Veszélyeztető tényezők

- Szemetelés, zaj, letérés a kijelölt utakról, élőlények zavarása.
- Túlzott turizmus, vízszennyezés, élőhelyek feldarabolódása és klímaváltozás.

5. témakör: Felelős viselkedés a természetben

- Kijelölt útvonalak használata, csendes megfigyelés, hulladék hazavitele.
- Védett növényeket nem szedünk le, állatokat nem fogunk meg és nem zavarunk.

Hazánk kincsei

Levezető játék

15 perc

A csoportfeladat célja, hogy a tanulók a megszerzett ismereteket problémamegoldó helyzetekben alkalmazzák. A feladatok során érvelniük kell, döntéseket kell hozniuk, és meg kell indokolniuk, hogyan lehet egy-egy természeti értéket felelősen megóvni.

Csoportonként 1–2 szituáció, majd rövid megosztás.

5 Szituációs feladatok

1. Egy osztálykiránduláson néhány diák le szeretne térni a kijelölt ösvényről, mert onnan jobb fotót lehet készíteni. Milyen természetvédelmi kockázata lehet ennek?

2. Egy különleges virágot találtok, amelyről nem tudjátok, védett-e. Valaki haza szeretné vinni emlékbe. Milyen alternatívát javasoltok?

3. Egy tóparti séta során műanyag palackokat és csomagolóanyagokat találtok. Vizsgáljátok meg, hogyan hathat ez a vízi élővilágra.

4. Madárfészket vesztek észre egy bokorban. Többen közelebb mennének, hogy lefotózzák. Hogyan lehet úgy megfigyelni, hogy ne okozzatok kárt?

5. Egy népszerű kirándulóhelyen egyre több látogató jelenik meg. Ez bevételt hoz, de nő a zaj, a taposás és a hulladék. Hogyan lehet egyensúlyt találni?

6. Egy védett terület mellett új parkolót építenének. Vitázzatok a természetvédelmi őr, az ökológus, a geográfus, a vízvédelmi szakértő és a kommunikációs felelős nézőpontjából.

+ A csoportok egy mondatban fogalmazzák meg, szerintük mi a legfontosabb szabály hazánk természeti értékeinek védelmében.
Hazánk természeti kincsei akkor maradnak meg, ha értjük a működésüket, és felelősen döntünk a mindennapokban is.

5 perc